СТАНОВИЩЕ

от проф. д.ф.н. Инна Иванова Пелева,

Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“

относно материалите, представени за участие в конкурс
за заемане на академичната длъжност **„доцент“**
в Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“

по: област на висше образование 2. Хуманитарни науки, професионално направление 2.1. Филология, (**Българска литература – Възрожденска литература и Фолклор)** в конкурса за „доцент“, обявен в Държавен вестник, **бр. 96 от 11.11.2025 г**., и в интернет страницата на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ за нуждите на катедра „История на литературата и сравнително литературознание“ към Филологическия факултет, като кандидат участва **гл. ас. д-р Здравко Трифонов Дечев** от Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“.

Със заповед **№ РД-22-47 от 09.01.2026 г**. на ректора на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ (ПУ) съм определена за член на научното жури в конкурса за заемане на академичната длъжност **„доцент“ в ПУ** по област на висше образование 2. Хуманитарни науки, професионално направление 2.1. Филология, (**Българска литература – Възрожденска литература и Фолклор)**, **обявен за нуждите на катедра „История на литературата и сравнително литературознание“** към Филологическия факултет.

За участие в обявения конкурс е заявил кандидатурата си единствено гл. ас. д-р Здравко Трифонов Дечев (ПУ „Паисий Хилендарски“). Предоставеният ми комплект материали е в съответствие с Правилника за развитие на академичния състав на ПУ и включва всички документи, необходими за процедурата.

Част от тези документи запознава журито с *учебно-педагогическата дейност* на кандидата. Тя е свързана най-вече с университетските дисциплини *Български фолклор* и *Българска възрожденска литература*. Д-р Дечев е водил семинарни занятия по тези дисциплини в различните форми на обучение и за различни бакалавърски специалности във Филологическия факултет, подготвил е лекционни курсове със съответния научен профил, преподавал е и във Филиала на ПУ „Любен Каравелов“ (Кърджали), водил е също така избираемата дисциплина *Българска оперативна критика от 90-те години на XX и началото на XXI век* в МП „Актуална българистика“ (ФФ на ПУ). До момента под научното ръководство на д-р Дечев трима дипломанти са защитили успешно своите разработки. Освен като преподавател колегата е бил ангажиран и с отговорна и времеемка административно-организационна работа, бидейки член на *Комисията по акредитационни процедури и контрол на качеството на обучение* към Факултета; участвал е в организирането на научни форуми и на значими за Пловдив културни събития. Кандидатът е съставител и редактор на

научни издания, участвал е в научни проекти и в ред научни конференции, чиито колегиуми е запознавал със свои разработки.

Като основен аргумент за кандидатурата си в конкурса за „доцент“ д-р Дечев е приложил хабилитационен труд – монографията „Около мъртвото тяло. Сюжети по Възраждането“ (Пловдив: „Жанет 45“, 2026, 176 с., ISBN 978-619-289-001-8). На вниманието на научното жури той е предоставил и 15 статии: 7 от тях са по темата на хабилитационния текст; 5 коментират явления и автори от/на съвременната българска художествена словесност; 3 статии се занимават с проблеми на българската възрожденска литература, които не са анализирани в „Около мъртвото тяло...“. (Д-р Дечев е автор и на монография от 2015 г. по темата на дисертационния му текст.)

В обемната част от своя труд, издаден като книга през 2026 г., кандидатът разглежда произведения на Найден Геров, Петко Славейков, Софроний Врачански, Васил Друмев, Любен Каравелов, Христо Ботев. Текстове на каноничните автори („Стоян и Рада“, любовни стихотворения на бащата Славейков, „Житие и страдание грашнаго Софрония“, „Нещастна фамилия“, „Страницы из книги страданий болгарского племени“, „До моето първо либе“, „Пристанала“) са интерпретирани с ясно формулирана тълкувателска задача: да се представят различните осмисляния на тялото и на смъртта във възрожденската словесност. Ясно формулирани са и презумпциите, откъм които тръгват тълкувателските процедури в работата: тялото е и физикална даденост, и набор от поведенчески практики, чиито граници са социално регламентирани, и фигура във политически мотивирани наративи. Реконструирайки различни предосвобожденски разкази (или „разкази“) за тялото и преживелиците му, интерпретаторският текст в края на краищата пресъздава физиономични черти на тогавашната българска картина на света. Възстановката ѝ в проучването на д-р Здравко Дечев е балансирана – доколкото, от една страна, се акцентира върху обвързаността между възрожденските тематизации на телесното и представителния за епохата наратив за извънмерното страдание на поробения (страдание толкова екстремно, че продължава в разтерзаването и на мъртвото тяло). От друга страна, изследването също така коментира склонността на любовния дискурс от онова време да свежда „умирането“ до метафора, до словесен жест, даващ образ на силното плътско желание. Тоест някогашният български свят е показан в пълнотата и сложността му: като съдържащ мрак, страх и ужас, но заедно с това – и като движен от воля за живот, от хедонистични пориви или пък от любов между двама (не към народа), която е толкова силна и съдбовна, че може да убива. В този свят смъртта е въплъщение на статуса „победéн“; мъчителна и насилствена, след изтезания, тя е последно

разкриване на жестока общностна участ. Обаче е и свръхосъществяване на (всъщност вече) свободния човек, а дори и характерен аксесоар при театрализацията на любовното желание...

Ще си позволя само две бележки към добре замисления и осъществен научен проект. Обвързването на ‘телос’ с ‘тяло’ има своето начало в една авторитетна изследователска практика (д-р Здравко Дечев коректно се е позовал на тази практика) и е работещо в българската етнология. Все пак – от гледната точка на едно по-конвенционално и общосподелимо разбиране относно понятието telos (имащо памет за Аристотел) – семантизирането на ‘телос’ в труда не е безпроблемно (да, пак казвам: в тукашна среда въпросното семантизиране, което ми изглежда неправомерно, като да се смята за достатъчно функционално).

Струва ми се и че „Около мъртвото тяло. Сюжети по Възраждането“ не печели от присъединяването на „Изповедание пред Левски (по романа на Неда Антонова „Първият след Бога – любовта и смъртта на Васил Левски“)“ към текстовата цялост. Тази последна част от труда (след нея са само заключителните „Думи за края“) е по-скоро есеистична, отколкото научноаналитична и поради това – всъщност не само поради това – е дисонансна спрямо останалите сегменти в книгата.

В същото време е обяснимо защо именно този текст е решен като финален за изложението. Той вероятно трябва да означи авторовото убеждение, че и съвсем сегашни художествени изображения на възрожденската епоха и дейците ѝ неминуемо участват при формирането на (по-)масовото разбиране за миналото и затова си струва въпросните художествени изображения да бъдат гледани и през оптиката на академичното проучване. Напълно споделям една подобна визия, въпреки недокрай убедителната реализация на идеята тъкмо с/в „Изповедание пред Левски (по романа на Неда Антонова...)“.

Покрай току-що казаното трябва специално да се отбележи подчертаният критически ангажимент на кандидата *изобщо* към актуалната българска литература. Винаги съм смятала, че за преподавателската и за изследователската ни работа е изключително полезно да поддържаме компетентност не само относно литературноисторическия „парцел“ на конкретната дисциплина, по която обучаваме студентите си. Точно такава една широкообхватна компетентност – фолклор, Възраждане, съвременна българска литература – демонстрират публикациите на кандидата, а и университетската му работа с бакалаври и магистри, която дава много добри резултати.

В **заключение** ще обобщя: документите и материалите, представени от гл. ас. д-р Здравко Трифонов Дечев, отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на

академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), на Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и на съответния Правилник на ПУ „Паисий Хилендарски“.

Като участник в конкурса д-р Дечев е представил достатъчен брой научни трудове, публикувани след материалите, използвани при защитата на ОНС „доктор“. В разработките на кандидата има приносни научни идеи, които несъмнено могат да се функционализират в университетския образователен процес; признание за професионалните качества на колегата са и цитиранията на негови текстове в научни издания.

Постигнатите от гл. ас. д-р Здравко Трифонов Дечев резултати в учебната и в изследователската дейност съответстват на минималните национални изисквания по чл. 26 от ЗРАСРБ за научна област 2. Хуманитарни науки в професионално направление 2.1. Филология.

След като се запознах с представените в конкурса материали и научни трудове, давам своята положителна оценка за качествата им и препоръчвам на Научното жури да изготви доклад предложение до Факултетния съвет на Филологическия факултет за избор на гл. ас. д-р Здравко Трифанов Дечев на академичната длъжност „доцент“ в ПУ „Паисий Хилендарски“ по: област на висше образование 2. Хуманитарни науки, професионално направление 2.1. Филология (Българска литература – Възрожденска литература и Фолклор).

28.02.2026 г. Автор на становището: .....

(проф. д.ф.н. Инна Пелева)